

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Миколаївський національний аграрний університет
Освітня програма	37352 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

24.09.2020 р.

Справа № 0815/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Роман Василюшин – головуєчий,
Василь Лопушняк,
Власенко Володимир Анатолійович,
Вовк Стах Осипович,
Геник Ярослав Вячеславович,
Іванова Ірина Євгенівна,
Пастухов Валерій Іванович,
Сатарова Тетяна Миколаївна,
Тарасюк Сергій Іванович,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Миколаївський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37352
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі освітньо-наукової програми визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі ОНП та програмні результати навчання враховують тенденції розвитку спеціальності в умовах зростаючих потреб населення в продуктах харчування та промисловості в сировині для переробки. Попит на ринку праці на фахівців за спеціальністю агрономія є значним і потребує постійного задоволення. Враховуючи глобальні зміни клімату та погоди та підготовку фахівців в МНАУ переважно для зони Степу України, яка характеризується вкрай посушливими умовами, цілі ОНП та програмні результати навчання мають чітко виражений як галузевий, так і регіональний контекст.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

На даний момент стандарт зі спеціальності «Агрономія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти не затверджено. Під час формування освітніх компонент ОНП були враховані результати навчання, визначені в проекті стандарту та у Національній рамці кваліфікацій, яка визначає здобувача ступеня доктора філософії як особу, здатну розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі сільського господарства, у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Відповідно до вимог законодавства щодо навчального навантаження для третього рівня вищої освіти обсяг освітньої програми складає 60 кредитів (100 %), в т. ч. не менше 15 кредитів (25 %) передбачено для вивчення вибіркових дисциплін.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОНП має чітку структуру. Зміст ОНП включає необхідні обов'язкові та вибіркові складові, що дозволяють в сукупності досягти заявлених цілей. Обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти цілей ОНП, ПРН та компетентностей, що підтверджується матрицями відповідності, які наведені в освітньо – науковій програмі.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності Агрономія. Представлений перелік дисциплін, робочі програми, силабуси дисциплін, логічні схеми побудови навчального процесу забезпечують формування фахових компетентностей, які відповідають предметній області спеціальності Агрономія.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура ОНП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема через індивідуальний вибір дисциплін. Забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів у МНАУ регламентоване через такі процедури: самостійне обрання вибіркових компонент ОНП; формування індивідуального навчального плану здобувача; участь в програмах академічної мобільності. Індивідуальну освітню траєкторію здобувачі ВО формують за консультування з науковими керівниками, факультетом агротехнологій та відділом аспірантури. Відповідно до Положень про організацію освітнього процесу; Положення про порядок підготовки здобувачів та Положення про порядок реалізації права на вибір дисциплін. Здобувач має право обирати будь-яку навчальну вибіркову дисципліну у межах, передбачених ОНП та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС робочого навчального плану. Основним інструментом формування індивідуальної освітньої траєкторії є вибіркові дисципліни, частка яких складає 25% (15 кредитів ЄКТС) від загального обсягу ОНП (60 кредитів ЄКТС). Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів ВО також забезпечується можливістю досягнення результатів навчання в неформальній освіті, що регламентується Положенням про порядок перезарахування результатів навчання. Здобувачі залучаються до опитування щодо якості організації освітнього процесу, механізму вибору дисциплін для цього розроблені анкети, питання яких охоплюють весь освітній процес за ОНП.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП та навчальний план передбачають обов'язкову практичну підготовку здобувачів. Практична підготовка здобувачів є інтегрованою в процес підготовки за ОНП – наукова і освітня компоненти тісно пов'язані між собою. Особливістю ОНП є обов'язкове проведення польових досліджень здобувачами – закладання польових дослідів впродовж трьох років, що можливе лише за поєднання теоретичних знань з безпосередньою практичною підготовкою і здобуттям компетентностей, які в подальшому будуть застосовані в професійній діяльності. Здобувач під керівництвом наукового керівника або консультанта займається постановкою досліду і сам безпосередньо закладає та проводить польовий дослід. Особливістю ОНП є те, що окремі складові власних наукових досліджень здобувачі виконують під час практичних занять з дисциплін професійної підготовки. Практична підготовка передбачає проведення аналізу рослин, ґрунту, моделювання технологічних процесів, статистичну обробку отриманого в польових дослідях та в лабораторних дослідженнях масиву даних, та інших об'єктів за проведення практичних занять з дисциплін, які включені до нормативної та вибіркової освітньої складової ОНП.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

ОНП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) під час вивчення дисциплін загальнонаукової та дослідницької підготовки, а саме: позитивне мислення та оптимізм, здатність комунікації, навчання та розвиток членів команди, критичне мислення, креативність, емоційний інтелект, здатність до прогнозування можливих варіантів розвитку подій, інноваційність тощо.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт з ОНП відсутній. Зміст ОНП підготовки доктора філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» розроблений та затверджений у МНАУ і орієнтований на набуття тих компетентностей, які є основою кваліфікацій відповідних професій наведених в ОНП за КВЕД ДК 009:2010 та ДК 003:2010 та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08). Зміст ОНП забезпечує формування інтегральних, загальних та спеціальних (фахові, предметні) компетентностей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Виходячи з переліку

обов'язкових компонент ОНП її зміст забезпечує можливість набуття кваліфікаційних і спеціальних знань за відповідними посадами на достатньому рівні.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Підготовка здобувачів за ОНП розрахована на 4 роки, що оптимізує процес теоретичної підготовки здобувача, проведення досліджень, своєчасність підготовки та подання до друку статей, написання дисертаційної роботи. Співвідношення окремих освітніх компонент регламентоване нормативними документами, які діють в Україні та Положеннями прийнятими в МНАУ. У Відомостях про СО відзначено, що ОНП підготовки доктора філософії включає 240 кредитів ЄКТС, з них теоретичне навчання – 60 кредитів, в т. ч. варіативні дисципліни – 15 кредитів. Побажання здобувачів до збільшення обсягу кожної з компонент ОНП відзначені під час анкетування задоволеності якістю та організацією освітнього процесу, враховуються під час перегляду змісту ОНП з обов'язковим уточненням щодо співвідношення лекційних, практичних/лабораторних занять та самостійної роботи.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Навчання за дуальною формою здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за ОНП, яка акредитується, не передбачено. Однак у ЗВО розроблені нормативні документи щодо навчання за дуальною формою.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання за ОНП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, на офіційній сторінці приймальної комісії МНАУ, містять необхідну інформацію для вступу. В ЗВО організовано вільний доступ до ОНП через інформування на офіційному сайті університету, широке інформування через інші веб-ресурси. Правила прийому викладені чітко, зрозуміло та добре структуровано. Дискримінаційних положень не виявлено.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам змісту підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Визнання результатів навчання вступників, отриманих в інших ЗВО, регулюється Правилами прийому до МНАУ, Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ, Положення про пере зарахування результатів навчання у МНАУ та Положення про комісію з визнання здобутих в освітніх установах ступенів вищої освіти та наукових ступенів у МНАУ. Доступність учасників освітнього процесу до документів МНАУ, що регулюють питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, забезпечується розміщенням їх на веб-ресурсах університету. На основі двосторонніх договорів між МНАУ та науково-освітніми установами України та закордону є можливості реалізації академічної мобільності.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам змісту підкритерію.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Загалом відповідають вимогам до змісту підкритерію. Форми і методи навчання та викладання за ОНП досить чітко прописані як у змісті самої ОНП, так і в робочих програмах і силабусах навчальних дисциплін, які є у відкритому доступі для всіх зацікавлених сторін освітнього процесу.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Перед початком навчального процесу відбувається їх інформування про цілі, зміст та очікувані результати навчання у межах освітніх компонентів ОНП: інформація доноситься усіма викладачами на перших заняттях у друкованому вигляді і електронному варіанті, здобувачі мають доступ до робочих програм і силабусів з навчальних дисциплін, що входять у структуру ОНП, де також наявна інформація щодо порядку та критеріїв оцінювання, а також через дистанційну платформу Moodle. ЕГ у звіті відзначає, що у ЗВО існує чітка система надання своєчасної інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

ЗВО повною мірою забезпечує реалізацію ОНП в розрізі поєднання навчання, одержання практичних навичок та проведення наукових досліджень аспірантами. На педагогічну практику в структурі ОНП відведено 4 кредити ЄКТС, на здійснення власних наукових дисертаційних досліджень під керівництвом наукових керівників - 180 кредитів.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Основна частина НПП, які задіяні у реалізації ОНП, є активними дослідниками, виконують науково-дослідну роботу за державною тематикою, співпрацюють з філіями кафедр та з коледами університету, здійснюють наукове керівництво аспірантами, беруть участь у сумісних з ними дослідженнях, публікаціях, забезпечують роботу студентських наукових гуртків, входять до складу спеціалізованої вченої ради, періодично проходять міжнародні стажування, що є свідченням того, що вони є в контексті найактуальніших наукових досліджень з агрономії.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ЗВО підтримує наукові контакти у рамках угод з багатьма закордонними закладами вищої освіти, є членом міжнародних освітніх та наукових організацій, що відкриває перед науково-педагогічним колективом і студентами широкі можливості співробітництва і взаємодії. У звітних документах за ОНП наведені приклади стажування трьох НПП, однак такої кількості є недостатньо. Також широкі можливості щодо закордонних стажувань мають здобувачі ВО третього (освітньо-науково) рівня. Однак інформації щодо результативного їхнього стажування у закордонних ЗВО-партнерах не має. Тому доцільно активізувати освітній процес за ОНП саме у цьому аспекті. У Звіті ЕГ також вказано на несистемність міжнародної академічної мобільності та інтернаціоналізації наукової діяльності стосовно ОНП, яка акредитується.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Освітній процес за ОНП забезпечується чинними нормативно-правовими документами України та внутрішньо-університетськими документами. Запроваджена Європейська кредитно-трансферна система організації освітнього

процесу, яка регламентується такими документами: Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ; Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності у МНАУ; Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у МНАУ; Положення про науково-методичну раду МНАУ; Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з проведення атестації здобувачів вищої освіти у МНАУ; Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у МНАУ; Положення про порядок звітування здобувачів наукового ступеня доктора філософії про виконання індивідуального плану роботи у МНАУ), Пам'яткою аспірантам та іншими документами, які розміщені на сайті МНАУ (у розділах – Нормативні документи, Аспірантура та докторантура. Графіки проведення контрольних заходів для аспірантів також представлені на веб-сайті.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Підсумковим контролем знань аспірантів щодо навчальної складової освітнього процесу є заліки та іспити, які проводяться у письмовій формі з подальшою усною співбесідою. Здобувачі вищої освіти проходять проміжну та підсумкову атестацію з наукової складової ОНП: наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури. Атестація здобувачів вищої освіти відбувається на підставі Положення про порядок звітування здобувачів наукового ступеня доктора філософії про виконання індивідуального плану роботи у МНАУ. Результати проведення атестації кожного здобувача заносять до індивідуального плану наукової роботи. Звітування аспірантів відбувається двічі на рік. Аспіранти 4-го року навчання не пізніше, ніж за 5 місяців до закінчення аспірантури (семестрова атестація) повинні представити дисертаційну роботу на розширеному засіданні кафедри (наукового семінару) – підсумкова атестація. Графік атестацій оприлюднюється на сайті.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Контрольні заходи регламентовані такими документами: Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ; Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності у МНАУ; Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у МНАУ; Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії з проведення атестації здобувачів вищої освіти у МНАУ; Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у МНАУ; Положення про порядок звітування здобувачів наукового ступеня доктора філософії про виконання індивідуального плану роботи у МНАУ та інших. Контрольні заходи проходять у межах компетенцій НПП і дисциплін, які вони викладають. Нормативні документи регламентують також процедури оскарження та апеляції щодо конфліктних ситуацій у навчанні.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

МНАУ в навчально-науковій та інших сферах своєї діяльності забезпечує академічну доброчесність, яка регламентована такими документами: Кодекс академічної доброчесності у МНАУ; Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у МНАУ. Здобувачам вищої освіти за ОНП викладають дисципліну – Академічна доброчесність та право інтелектуальної власності. Усі учасники освітнього процесу мають право проходити додаткове навчання щодо академічної доброчесності. МНАУ пропагує та відстежує дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу (контролюється навіть самоплагіат і правильність посилань на першоджерело). Всі праці НПП і здобувачів вищої освіти за ОНП проходять процедуру перевірки на плагіат і рецензування через програму Unicheck, є відповідальні особи (комісії), які визначають рівень плагіату в наукових роботах і освітньому процесі. Міжкафедральний науковий семінар рекомендує дисертацію до розгляду в спеціалізованій вченій раді за умови висновку, що свідчить про її оригінальний характер і відсутність авторських запозичень.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Група забезпечення ОНП представлена визнаними в Україні вченими та педагогами, які гармонійно поєднують наукову та освітянську діяльність, підвищують рівень кваліфікації в закладах освіти і науки України та світу, що представлено у Відомостях про СО. Інформація щодо НПП групи забезпечення ОНП добре представлена на сайті МНАУ. Гарант програми та група забезпечення (Гамаюнова В.В., Коваленко О.А., Федорчук М.І., Чорний С.Г.) беруть активну участь у роботі науково-методичних комісій МОН України, у колегіальній розробці ОП та формулювання ПРН, є експертами в представленій галузі. НПП має вагомий досвід у підготовці наукових кадрів через аспірантуру, участь у роботі спеціалізованих вчених рад, опануванні кандидатських і докторських дисертаційних робіт. Усі члени групи забезпечення ОП за комплексом критеріїв відповідають існуючим вимогам. Усі науково-педагогічні працівники, які задіяні у підготовці здобувачів вищої освіти за ОНП, є штатними співробітниками МНАУ, які володіють методологією наукової діяльності, досвідом науково-педагогічної та управлінської діяльності у вищій школі, мають ступінь доктора або кандидата наук і відповідне вчене звання.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Відбір викладачів для реалізації ОНП відбувається на конкурсній основі відповідно до Положення про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників МНАУ. Конкурс на заміщення посади науково-педагогічного працівника в порядку конкурсного відбору або обрання за конкурсом оголошує ректор ЗВО, про що видається відповідний наказ. Оголошення про проведення конкурсу, терміни та умови його проведення публікуються на офіційному веб-сайті університету та у друкованих ЗМІ.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

До організації та реалізації освітньої програми, проведення аудиторних занять залучаються роботодавці з академічних установ: Інститут рису НААН, Інститут зрошувального землеробства НААН, Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришко НАН, Миколаївська дослідна станція НААН і інших наукових установ; роботодавці-практики, на базі господарств яких, відбувається впровадження результатів наукових досліджень аспірантів; професори з ЗВО-партнерів як українських, так і закордонних. До роботи зі здобувачами залучаються досвідчені викладачі, співробітники різних наукових установ, які поєднують практичну роботу з науково-педагогічною. ОНП передбачає цикли професійної та практичної підготовки, що забезпечують необхідний освітньо-науковий рівень здобувача наукового ступеня доктора філософії. Теоретична та практична підготовка проводиться також на філіях кафедр університету.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Відповідно до укладених договорів про співпрацю МНАУ з підприємствами різних форм власності залучаються професіонали-практики, експерти та представники роботодавців до викладання та організації освітнього процесу. У звітних документах є цілий перелік проведених занять.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

НПП пройшли стажування у наукових, освітньо-наукових установах, в т. ч. за кордоном, зокрема в Польщі, Ізраїлі, Франції тощо. Університет частково відшкодовує НПП витрати, пов'язані з професійним вдосконаленням та розвитком. Науковці університету співпрацюють із науковими, навчальними закладами та підприємствами України для спільного виконання НДР.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Стимулювання розвитку викладацької майстерності регулюється Колективним договором

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

У ЗВО створений регіональний аграрний науково-освітній центр МНАУ, розвинена інфраструктура та забезпечено доступ до інформаційних ресурсів та бібліотечних фондів. Щороку бібліотека передплачує понад 120 назв періодичних видань, в тому числі наукових. Постійно оновлюються власні бази даних: БД журнальних статей, БД наукових праць вчених МНАУ, БД «Електронна бібліотека навчально-методичної літератури МНАУ» тощо. У 2020 р. розроблено навігатор по веб-ресурсах для аспірантів та науковців, що дає змогу полегшити науковий пошук. У

здобувачів ОНП і НПП є вільний доступ до різних наукометричних баз. Створені сучасні лабораторії, комп'ютерні класи, застосовуються ліцензовані програми. Розроблене методичне забезпечення. У структурі ЗВО є навчально-науково-практичний центр (ННПЦ МНАУ), створений на виконання наказу Міністерства Аграрної Політики України від 30 листопада 2006 року № 626 "Про передачу частини земель та основних фондів з балансу ДП НДГ "Сонячне" МДАУ Миколаївського району на баланс МДАУ", 2445,31 га сільськогосподарських угідь; споруди зрошувальної системи тощо. Створений Науковий парк МНАУ «Агроперспектива». ЗВО підписав низку угод щодо співпраці з вітчизняними та закордонними науковими й навчальними закладами), за участю ЗВО створений науково-навчально-виробничий консорціум «Південний». Загалом, матеріальні ресурси забезпечують досягнення ПРН.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Аналіз документів, веб-ресурсів і звіти ЕГ свідчать, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми. За потреби здобувачі та НПП подають заявки для отримання додаткових матеріально-технічних ресурсів. ЗВО потреби у цьому задовольняє.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

У ЗВО сформоване безпечне середовище для життя і здоров'я здобувачів ВО. Різні структури: науково-творче товариство молодих науковців, рада здобувачів вищої освіти, студентське самоврядування, психологічна служба та інші служби визначають рині потреби здобувачів вищої освіти, сприяють забезпеченню якості освітнього середовища та соціально-побутових умов на підставі Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу, Положення про підготовку МНАУ до нового навчального року з питань охорони, безпеки життєдіяльності, Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці МНАУ, Положення про систему управління охороною праці в МНАУ. Для усебічного розвитку особистості в ЗВО створено низку творчих і спортивних гуртків, діє МОГО «Творити добро» та ГО «Всеукраїнське об'єднання «Громадська ініціатива», що дає змогу здобувачам розкритися не тільки в науковій, але й ще соціальних і культурних сферах діяльності, розкриває їх духовний потенціал, забезпечує соціальні навички та сприяє їх фізичному та психічному здоров'ю. Згідно звіту ЕГ, питання про потреби, інтереси та пропозиції здобувачів включено до анкетування, яке проводиться один раз на рік. Санітарно-технічний стан будівель і споруд ЗВО відповідає необхідним умовам експлуатації.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Під час реалізації ОНП «Агрономія» ведеться співпраця між НПП, адміністрацією і здобувачами вищої освіти з питань соціально-культурного й інформаційного розвитку, освітнього консультування через закріплених наукових керівників, відділ аспірантури і докторантури, інші служби ЗВО. Функціонують «скриньки довіри» (як фізичні, так і електронна), працює психологічна служба. ЗВО забезпечує усебічну підтримку здобувачів ВО, в тому числі й тих, які навчаються за ОНП "Агронмія".

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ЗВО забезпечує доступність до ВО для осіб із особливими потребами, що регламентується такими документами: Положення про організацію інклюзивного навчання у МНАУ, Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території МНАУ. ЗВО проводить навчання не тільки очно, але й дистанційно online через систему Moodle, а також із використанням різних платформ. Керівник наукової роботи та психолог – займають головне місце в психологічній підтримці здобувачів. На ОНП Агрономія здобувачі ВО з обмеженими фізичними можливостями не навчаються.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО діє комісія з врегулювання конфліктних ситуацій (Положення про вирішення конфліктних ситуацій у Миколаївському національному аграрному університеті та уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Положення про уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції у МНАУ та Технологіко-економічному коледжі, Положення про вирішення конфліктних ситуацій у Миколаївському національному аграрному університеті. У ЗВО також діє Кодекс корпоративної культури МНАУ. За свідченнями ЕГ, на зустрічі зі здобувачами вищої освіти та іншими учасниками освітнього процесу були висвітлені питання щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій, підтримки МНАУ в різних сферах навчального, соціального, побутового простору, на які були надані позитивні однозначні відповіді. Фактів конфліктних ситуацій експертною групою не виявлено.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

У ЗВО розроблена і дотримується зрозуміла процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП у відповідності до внутрішньої системи забезпечення якості освіти згідно Положення про порядок розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм у МНАУ. Перегляд освітньої програми здійснюється щороку членами робочої групи програми за участі профільних кафедр, обговорюються на науково-методичних комісії та раді, на вченій раді факультету агротехнологій із залученням представників Науково-творчого товариства молодих науковців МНАУ та урахуванням результатів опитування здобувачів вищої освіти, випускників, фахівців-практиків і потенційних роботодавців щодо якості ОНП, її компонентів, організації і забезпечення освітнього процесу викладацьким складом. Версії ОНП, оновлених з 2016 року, є в відкритому доступі на сайті факультету. Як зазначає ЕГ, інтерв'ювання стейкхолдерів підтвердило дотримання процедур.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Враховуючи, що переважна більшість випускників ОНП продовжують працювати у ЗВО та його мережі, то основним роботодавцем виступає сам університет. Крім цього, на факультеті агротехнологій створено Раду роботодавців, до складу якої ввійшли керівники провідних науково-дослідних установ та сільськогосподарських підприємств Півдня України, які беруть участь у процесі періодичного перегляду ОНП на засіданнях вченої ради та науково-методичної комісії факультету, шляхом інтерв'ювання та опитування безпосередньо на базі підприємств, виїзних засіданнях різних рівнів, Міжнародних днів поля, а також рецензують ОНП після її оновлення. Основні рекомендації роботодавців для поліпшення рівня якості ОНП зорієнтовані на збільшення практичної підготовки здобувачів та проведення виїзних занять з фахових дисциплін в умовах виробництва. На засіданнях Ради роботодавців вносяться пропозиції про зміну деяких освітніх компонентів в ОНП. Ці зміни були враховані в оновленій ОНП.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

ЗВО забезпечує своєчасне реагування на побажання та пропозиції поліпшення освітньої діяльності під час реалізації ОНП, які вносяться провідними НПП, здобувачами ВО та роботодавцями-практиками. Під час удосконалення ОНП «Агрономія» були враховані зауваження та пропозиції акредитацій інших освітніх програм МНАУ. На сайті факультету агротехнологій розміщено проєкт для громадського обговорення освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти «Агрономія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» на 2020-2021 навчальні роки, де враховано попередні побажання і пропозиції зацікавлених сторін.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Попередньої акредитації ОНП ще не було, проте зауваження та пропозиції первинної акредитаційної експертизи ОНП підготовки здобувачів вищої освіти «Агрономія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» враховані в частині активізації роботи НПП щодо підготовки підручників і навчальних посібників, подання до друку наукових публікацій у міжнародних фахових виданнях в тому числі наукометричних (Scopus, Web of Science, Index Copernicus, Google Scholar та ін.), підвищення рівня академічної мобільності учасників освітнього процесу - укладено двосторонні договори з вітчизняними і закордонними закладами, виконання спільних наукових досліджень, експериментальних робіт зі створення, впровадження і ефективного використання інноваційних технологій.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У ЗВО формується культура якості, яка зумовлює постійний розвиток освітньої програми. Це підтверджується активним залученням усіх учасників освітнього процесу до обговорення усіх питань і проблем, які виникають у

процесі реалізації ОНП, прийнятті колегіальних рішень. Усі учасники освітнього процесу націлені на постійний розвиток культури якості, що сприяє удосконаленню змісту освітньої програми. Прозоро проводяться конкурсні процедури, зокрема на заміщення вакантних посад НПП та вступу на місця державного замовлення; підготовка та оновлення ОНП, навчальних планів, робочих програм дисциплін; складання графіків робочого часу здобувачів; підготовка та оновлення індивідуальних планів підготовки докторів філософії; їхня щорічна атестація за ОНП; ведеться перевірка друкованої продукції на наявність академічного плагіату; проведення процедури захисту дисертацій. На засіданнях кафедр та вченій раді факультету проводиться визначення пріоритетів і якості науково-дослідних і дисертаційних робіт, затвердження тем досліджень, здійснюється зовнішнє рецензування науково-методичних матеріалів, підручників та навчальних посібників, наукових статей викладачів тощо.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регулюються: Статутом МНАУ, Колективним договором на 2016-2020 роки між адміністрацією та трудовим колективом МНАУ; Правил внутрішнього розпорядку МНАУ; Положення про організацію освітнього процесу у МНАУ; Настанови з якості; Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності у МНАУ; Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у МНАУ; Положення «Про Раду здобувачів вищої освіти з якості освіти»; Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у МНАУ; ОНП «Агрономія» (2020); Положення про порядок розгляду звернень громадян і юридичних осіб в МНАУ та інших нормативних актів. Атестація здобувачів вищої освіти відбувається на підставі Положення про порядок звітування здобувачів наукового ступеня доктора філософії про виконання індивідуального плану роботи у МНАУ. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (1-3 років навчання) проводиться у формі наукової доповіді, що представляється на засіданні кафедри (наукового семінару), результати проведення атестації кожного здобувача заносяться до індивідуального плану наукової роботи. Звітування аспірантів відбувається двічі на рік. Аспіранти 4-го року навчання не пізніше, ніж за 5 місяців до закінчення аспірантури (семестрова атестація) повинні представити дисертаційну роботу на розширеному засіданні кафедри (науковому семінарі). Графік атестації оприлюднюється на сайті ЗВО. Нормативні та освітні документи МНАУ є публічними, доступними та розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

ЗВО оприлюднює повну інформацію, яка стосується формування змісту ОНП, забезпечення якості підготовки здобувачів ВО. Текст ОНП, навчальні плани, робочі програми, силабуси, нормативна база і методична література наведені на сайті. Вся документація є у вільному доступі та є публічною.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

ЗВО проводить підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 201 «Агрономія» на агротехнологічному факультеті, на випускових кафедрах. ОНП складена таким чином, що здобувач має обов'язковий перелік дисциплін, який відповідає змісту спеціальності та його науковим інтересам. Інші 25% навчальних дисциплін, з переліку вибіркового, містять такі, які відповідають його науковим дослідженням. Зміст освітніх компонент дозволяють досягнути програмних результатів навчання, таким чином забезпечуючи повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Із аналізу документів, наповнення сайту та звіту ЕГ можна зробити висновки, що теми дисертаційних робіт аспірантів відповідають напрямам досліджень кафедр та науковій діяльності їх наукових керівників.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Матеріально-технічна база факультету агротехнологій загалом відповідає вимогам для належної підготовки фахівців вищої кваліфікації, створено спеціалізовані лабораторії з фізичних і агрохімічних досліджень ґрунту, з якості продукції рослинництва та плодоовочівництва, лабораторія обробітку ґрунту та сівозмін, колекційний розсадник, дослідне поле тощо. Щороку на базі факультету агротехнологій проводяться науково-практичні конференції, семінари, тренінги, круглі столи, тощо, з проблем степового землеробства, геодезії та землеустрою, рослинництва, зміни кліматичних умов. Науково-дослідна робота на факультеті розглядається як важливий елемент навчального процесу, що дає змогу розробити нові та удосконалити існуючі технології вирощування, переробки та зберігання продукції рослинництва. Дослідження проводяться у власному дослідному господарстві, а також у інших наукових закладах. Апробація результатів досліджень здійснюється у численних виробничих структурах регіону. У дослідному господарстві щороку проводяться «Дні поля», тематичні науково-практичні конференції та інші наукові заходи.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Здобувачі мають можливість долучитися до Всеукраїнських і міжнародних програм, грантів і проєктів за підтримки Науково-дослідного центру міжнародного співробітництва і правового забезпечення МНАУ. Здобувачі беруть участь в міжнародних конференціях, круглих столах, Днях поля. Міжнародна співпраця з питань передових технологій сільськогосподарського виробництва та науково-дослідної роботи проводиться з Інститутом ІНТА (Аргентина), Вармінсько-Мазурським університетом (Польща), Гродненським державним аграрним університетом (Білорусь), Інститутом генетики, фізіології та захисту рослин (Молдова), Цзелінським аграрним університетом (КРН), Гентським університетом (Бельгія), Інститутом Гумбольта (Берлін, Німеччина), Бельцьким державним університетом імені А. Руссо (Молдова), Кишинівським державним аграрним університетом (Молдова) тощо. Перед студентами з лекціями систематично виступають відомі вчені вищезазначених установ, керівники передових господарств. Аспіранти мають безкоштовний і вільний доступ до наукометричних баз даних. ЗВО преміює НПП і аспірантів за публікації в міжнародних наукометричних журналах. МНАУ приймало з діловими візитами представників університетів і науково-освітніх установ з наступних країн: Сполучених Штатів Америки (делегатія студентів і викладачів університету Айови, представники університету Оберну, університету Небраски-Лінкольна, представники Корпусу Миру); Австрії (професори університету Альпен-Адрія, Клагенфурт); Франції (представники Асоціації обмінів Франція-Україна, професори університету Тулузи.); Німеччини (представники Німецької служби академічних обмінів, Німецького аграрного центру, організації LOGOev, APOLLO, Німецького селянського союзу, університету Гумбольдта, Берлін); Великобританії (викладач коледжу Марка і Джона, Плімутський університет); Китаю (представники керівництва округу Циндао, викладачі Цзилінського університету) та інші. Для налагодження контактів в науковій і освітній площині представники МНАУ відвідували наступні іноземні заклади: Університет Ольборгу, Данія; університет Нішу, Сербія; університет Нові Сад, Сербія; Університет Сапієца, Італія; університет Болоньї, Італія; асоціація Магна Карта, Болонья, Італія; університет Цзілінь, КНР; Єнський університет, Веймар, Німеччина; Національний інститут агротехнологій, Аргентина; а також заклади Польщі, РФ, Молдови, Білорусі. Результатами візитів стали підписання угод про співпрацю, спільні публікації, наукові проєкти та ін. Здобувачі ВО останніх курсів навчання мають публікації в періодичних закордонних виданнях.

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

НПП, які реалізують за ОНП мають публікації, які індексуються у наукометричних базах: В. В. Гамаюнова, С. Г. Чорний, О.А. Коваленко, М.І. Федорчук. Члени групи забезпечення щороку беруть участь у конкурсах науково – дослідних проєктів, які фінансуються державними органами України (МОН України та інші) та з успіхом виконують проєкти, результатом яких є публікації в фахових виданнях України, закордонних індексованих виданнях. Інформація щодо НПП групи забезпечення ОП представлена у вільному доступі на сайті МНАУ. До виконання проєктів залучаються також здобувачі ОП, що сприяє ефективній співпраці керівників та здобувачів за спільними науковими напрямами.

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Процедура перевірки наукових та дослідницьких робіт на плагіат у ЗВО проводиться відповідно до вимог документів: Кодекс академічної доброчесності у МНАУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у МНАУ

та Кодекс корпоративної культури МНАУ. У МНАУ є відповідальні особи за перевірку наукових публікацій керівників і аспірантів на плагіат. Наразі згідно положень, оригінальність текстів допускається не нижче 60-80%. Заклад вживає заходів щодо недопущення академічної недоброчесності, зокрема зазначеними положеннями регламентується відповідальність кожного учасника освітнього процесу за використання різних видів і норм порушення академічної доброчесності. Протидія плагіату в ЗВО здійснюється шляхом: розміщення навчально-методичних та наукових робіт наукових, науково-педагогічних і педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти в репозитарії МНАУ; формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із уніфікованим визначенням вимог щодо належного оформлення посилань наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти на матеріали, використані у навчально-методичних та наукових роботах. МНАУ використовує онлайн-сервіси програм із антиплагіату – Unicheck та StrikePlagiarism.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано розвивати нові напрями наукових досліджень, зокрема тих, які стосуються умов зрощення та прояву явищ опустелення ґрунтового покриву із відповідним наповненням вибіркового освітніх компонент ОНП. Це підсилить унікальність ОНП та її регіональний контекст.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендовано доповнити зміст вибіркового освітніх компонент використанням сучасних інструментів аналізу та статистичної обробки наукових результатів досліджень.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендовано активізувати пошук та участь в міжнародних програмах академічної мобільності здобувачів ВО, використовуючи ресурси та наукові контакти ЗВО.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендовано забезпечити формування ІОТ із ширшим використанням міжнародного досвіду та міжнародного співробітництва.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Згідно рекомендацій ЕГ доцільно проводити регулярні опитування здобувачів ВО, опрацювання результатів цих опитувань і розміщення їх результатів в публічному просторі. Рекомендовано створити сторінку на сайті ЗВО саме для аспірантів.

Критерій 6. Людські ресурси

Рекомендовано посилити публікаційну активність НПП у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних, у тому числі Scopus і Web of Science, в тому числі спільно зі здобувачами ВО; активізувати залучення НПП і здобувачів ВО до міжнародної академічної мобільності, зокрема підвищення кваліфікації, стажування, навчання, участі у наукових конференціях і міжнародних проектах, передбачивши ці питання в контрактах науково-педагогічних працівників, індивідуальних навчальних планах здобувачів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Згідно рекомендацій ЕГ, слід залучати більше грантових програм для поліпшення матеріально-технічного забезпечення ОНП Агрономія, ширше використовувати дослідницьку базу установ- партнерів в Україні та за кордоном.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рекомендовано процедури перегляду змісту ОНП та забезпечення якості освітньої програми на кожному її етапі бажано відображати в відкритому доступі на офіційному порталі університету з можливістю їх обговорення на форумі, де можуть залучатись інші потенційні партнери, в тому числі представники іноземних компаній та громадські організації.

Критерій 9. Прозорість та публічність

За загальної прозорості і публічності доцільно доповнити сайт ЗВО сторінкою для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, де буде зібрана вся нормативна та методична документація, а також відображений хід освітнього процесу з можливістю його обговорення на форумі.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рекомендовано посилити участь здобувачів ВО за ОНП у міжнародних програмах, проєктах, грантах, обмінах, сприяти реалізації програм академічної мобільності.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ВАСИЛИШИН РОМАН ДМИТРОВИЧ